

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการพัฒนาตามกรอบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการดำเนินการและอภิปรายผลการวิจัย โดยสรุปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. เพื่อประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคลองฉนวนวิทยาวិทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการดำเนินการ ดังนี้

1. โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ต้องมีการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่สมบูรณ์ ผู้บริหารและคณะครูต้องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และยินดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ยังปฏิบัติได้ไม่ครบขั้นตอนในการดำเนินการ
2. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้
 - 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน
 - 2.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป
 - 2.3 หัวหน้าระดับชั้น
 - 2.4 ครูแนะแนว

- 2.5 ครูที่ปรึกษา
- 2.6 นักเรียน
- 2.7 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.8 ผู้ปกครอง

3. ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยนำระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งแบ่งออกเป็นระบบย่อยๆ 4 ระบบ คือ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบติดตามตรวจสอบ (Observe) และ ระบบสะท้อนผล (Reflect) ไปประยุกต์ใช้ในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 รอบ คือ R_1D_1 , R_2D_2 และ R_3D_3 โดยมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (R_1)

3.2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (D_1)

3.3 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 1 (R_2)

3.4 การประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 1 (D_2)

3.5 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 2 (R_3)

3.6 การประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 2 (D_3)

4. ระยะเวลาในการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยแบ่งช่วงของการพัฒนาออกเป็น 3 รอบ ดังนี้

4.1 รอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 3 กันยายน 2561 ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2561

4.2 รอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2562

4.3 รอบที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2562 ถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2562

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัย 3 รอบ คือ R_1D_1 , R_2D_2 และ R_3D_3 โดยแบ่งขั้นตอนของการวิจัยออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (R_1) การศึกษาในขั้นนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาสร้างระบบให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (D_1) เป็นการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 โดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งกำหนดองค์ประกอบของระบบภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้า/รองระดับชั้น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 1 (R_2) โดยนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานในขั้นนี้ เป็นการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปปฏิบัติในสภาพการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมายคือโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 1 (D_2) การดำเนินการขั้นนี้เป็นการประเมินผลหลังจากนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปทดลองใช้ในโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ของระบบในส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 2 (R_3) การดำเนินงานในขั้นนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับการทดลองในขั้นตอนที่ 3 โดยนำข้อบกพร่องในรอบที่ผ่านมาดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 2 (D_3) การดำเนินการขั้นนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับการทดลองในขั้นตอนที่ 4 โดยนำข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงองค์ประกอบของระบบเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนมีปัญหาและความต้องการ คือ ครูที่ปรึกษาบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือบางคนมีความรู้แต่ไม่ได้ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล โรงเรียนไม่ได้จัดอบรมให้ความรู้ ทำให้ครูที่บรรจุใหม่ไม่มีความรู้เพราะไม่เคยเข้ารับการอบรม ครูเก่าก็ไม่มีแรงจูงใจในการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้จัดทำคู่มือการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้จัดทำเพียงเอกสาร หรือใบความรู้ให้ครูได้ศึกษา ไม่มีการพัฒนาเครื่องมือที่ทันสมัยใช้ในการดำเนินงานที่ลดเอกสารในการดำเนินการ ไม่มีการนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากต้องการให้โรงเรียนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม” (Participative Student Support System : PSSS) พัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูทุกคน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนประกอบด้วยระบบย่อยซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect) โดยในแต่ละระบบจะมีระบบย่อยใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล

3. ผลการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

ในการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบที่ 1 พบว่า ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ผลของการวิจัยมีค่าสูงกว่าเกณฑ์เกือบทุกตัวชี้วัด และในการทดลองใช้ระบบในรอบที่ 2 พบว่า ผลการดำเนินงานมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด แสดงว่า ในการทดลองรอบที่ 2 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนโดยภาพรวมพัฒนามากกว่าการทดลองใช้ระบบในรอบที่ 1 เมื่อพิจารณาผลการประเมินทบทวนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินประสิทธิผลของระบบสรุปได้ ดังนี้

3.1 ผลการประเมินทบทวนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามมาตรฐานระบบ ซึ่งมี 3 มาตรฐาน และ 14 ตัวชี้วัด พบว่า ผลการประเมินในด้านนักเรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยในรอบที่ 1 มีบางตัวชี้วัดไม่ผ่านเกณฑ์ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องจึงได้พัฒนาในส่วนบกพร่อง ทำให้ผลจากการประเมินในรอบที่ 2 ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด

3.2 ผลการประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานซึ่งกำหนดโดย Stufflebeam และคณะ (1981 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 178-180) โดยพิจารณาจากด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ และด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา ผลการวิจัยจากการทดลองใช้รอบที่ 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการทดลองใช้ในรอบที่ 1 เกือบทุกตัวชี้วัด แสดงว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาขึ้น มีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นจากการดำเนินงานในรอบที่ 2

4. ผลการประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลจากการประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบที่ 1 และ 2 แล้วดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

4.1 ด้านการใช้ประโยชน์ของระบบ ตอบสนองต่อความต้องการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งทำให้เกิดการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน ได้รูปแบบกระบวนการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภายใต้

การมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แล้วรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปยังผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์

4.2 ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผลการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความคุ้มค่า

4.3 ด้านความเหมาะสม สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4.4 ด้านความถูกต้องน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับความสำคัญและจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงด้วยแผนภาพที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย กำหนดตัวชี้วัดและเครื่องมือที่ใช้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในระบบฯ ถูกต้อง หลากหลาย และครบถ้วน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้อย่างชัดเจน

4.5 ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง

4.5.1 ด้านความพึงพอใจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผู้เรียนในทิศทางเดียวกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านนักเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน

4.5.2 ด้านการดูแลนักเรียน นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ครูผู้สอนนำผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้ โรงเรียนได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และการร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยการศึกษาความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และศึกษาความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง พบว่าโรงเรียนมีปัญหาและความต้องการ คือ ครูที่ปรึกษาบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือบางคนมีความรู้แต่ไม่ได้ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล โรงเรียนไม่ได้จัดอบรมให้ความรู้ ทำให้ครูที่บรรจุใหม่ไม่มีความรู้เพราะไม่เคยเข้ารับการอบรม ครูเก่าก็ไม่มีความตั้งใจในการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้จัดทำคู่มือการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้จัดทำเพียงเอกสาร หรือใบความรู้ให้ครูได้ศึกษา ไม่มีการพัฒนาเครื่องมือที่ทันสมัยใช้ในการดำเนินงานที่ลดเอกสารในการดำเนินการ ไม่มีการนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากต้องการให้โรงเรียนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันโดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาระบบการประเมินเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งหวังว่าผู้เรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งจะต้องประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นภายนอกอย่างใกล้ชิด เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกรอบแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาศัยการจัดองค์ประกอบตามแนวคิดเชิงระบบในการมองภาพงานวิจัยให้ชัดเจนขึ้น โดยจัดในกรอบความคิดด้านปัจจัย (Input) ซึ่งได้แก่ แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนบริบทของสถานศึกษา ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การพัฒนากระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตามระบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการประเมินเชิงปฏิบัติการเป็นกลไกควบคุม (Control) ผลผลิต (Output) คือ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น ส่วนข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการตรวจสอบในแต่ละส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบด้วย ซึ่งได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และผู้บริหาร รวมทั้งผู้ปกครอง โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาระบบ การประเมินเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการดำเนินงาน

ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และบริบทของโรงเรียน

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม (Participative Student Support System : PSSS) พัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูทุกคน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนประกอบด้วย ระบบย่อยซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect) โดยในแต่ละระบบจะมีระบบย่อยใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธงชาติ วงษ์สุวรรณ (2553 : 211-213) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยระบบย่อย 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อนผล (Reflect) ทุกระบบมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบและขั้นสะท้อนผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูวดล ถวิลคำ (2556 : 133) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอาภาคารอนวยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) การสะท้อนกลับ (Reflection) ดำเนินการ 2 วงรอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุคน ระเบียบโอษฐ์ (2560 : 98-100) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นติดตามตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผลปรับปรุง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปุณฺษรศมี พันธุ์วัฒน์ (2560 : 50-52) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาและรูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วยการสร้างนวัตกรรม 3) การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และ 4) ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้รูปแบบมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ระบบวางแผน มีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน โดยการจัดประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง แต่งตั้ง คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ขั้นปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาปัญหาของโรงเรียน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การตรวจสอบ และการสะท้อนผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดกรอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี 5 ขั้นตอน คือ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรอง (3) การ ส่งเสริมและพัฒนา (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อ กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการ ปฏิบัติ ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดระยะเวลาใน การปฏิบัติ ตรวจสอบ สะท้อนผล และสรุปเป็นแผนปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ ผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน ตรวจสอบแผนปฏิบัติที่ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันนำผลที่ได้จากขั้นตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน ขึ้นสามารถนำไปปฏิบัติได้ 2) ระบบปฏิบัติการ มีขั้นตอนในการดำเนินงานประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน ดำเนินการโดยผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้อง ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียนใน การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูทีมประสานและทีมทำร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน ขั้นปฏิบัติการ ครูที่ปรึกษาปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้เรียนดูแลแก้ไขพัฒนาตนเองและเพื่อน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนดูแลนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้านและในชุมชน พร้อมกับประสานความร่วมมือกับ โรงเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหา ขั้นตรวจสอบ ครูที่ปรึกษาตรวจสอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ปฏิบัติ ว่าเป็นไปตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดขึ้นหรือไม่ โดยครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันทบทวนและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา 3) ระบบติดตามตรวจสอบ มีขั้นตอนในการดำเนินงานประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผนดำเนินการโดยจัด ประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ขั้นปฏิบัติการ ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติของครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ในขั้นปฏิบัติการใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น ในขั้นตรวจสอบ กรรมการประเมินทบทวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้องนำผลในขั้นตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุง กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติ 4) ระบบสะท้อนผล มีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน โดยการจัดประชุม คณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้จากระบบติดตาม ตรวจสอบมาร่วมกันวางแผนปรับปรุงแก้ไข ขั้นปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อมูลที่ได้ แล้วจัดทำเอกสารรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ขั้นตรวจสอบ คณะกรรมการร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ครบถ้วนในกระบวนการปรับปรุง และขั้นสะท้อนผล ผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันทบทวน ปรับปรุงตามผลจากการตรวจสอบ

3. ผลการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

ในการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบที่ 1 พบว่า ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ผลของการวิจัยมีค่าสูงกว่าเกณฑ์เกือบทุกตัวชี้วัด และในการทดลองใช้ระบบในรอบที่ 2 พบว่า ผลการดำเนินงานมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด แสดงว่า ในการทดลองรอบที่ 2 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนโดยภาพรวมพัฒนามากกว่าการทดลองใช้ระบบในรอบที่ 1 แสดงว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาขึ้น มีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้นจากการดำเนินงานในรอบที่ 2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สดชื่น ดวงคำน้อย (2554 : 145) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ในวงรอบที่ 1 ครูโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล มีความรู้ความเข้าใจ สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ จึงได้ร่วมกันแก้ปัญหาโดยพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี และปฏิบัติได้ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธงชาติ วงษ์สุวรรณ (2553 : 211-213) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการวิจัยมี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นที่ 2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รอบที่ 1 ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 1 ขั้นที่ 5 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 2 และขั้นที่ 6 การประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบที่ 2 ในการดำเนินการวิจัยผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการในทุกขั้นตอน ครูผู้สอนนำผลการดำเนินงานไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนได้รับการยอมรับการสนับสนุน และการร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้จากกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งจะเป็นก้าวแรกในการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการตอบสนองการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุข และตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันสังคม ฯลฯ ในกระบวนการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรในรอบที่ 1 มีปัญหามากเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

หลายฝ่าย เมื่อมีการสะท้อนผลและปรับปรุงจึงทำให้การดำเนินการในรอบที่ 2 ราบรื่นขึ้น และดีมากขึ้น ในรอบที่ 3 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัยซึ่งใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative Approach) ระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) การสะท้อนผลเป็น ขั้นตอนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเข้ามา อยู่ในกระบวนการวิจัยจะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น ทำให้วัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อค้นพบ มีความตรง (Validity) มากขึ้น เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยอยู่บนพื้นฐานที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ ทำให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในบริบทต่างๆ ได้ เพราะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ สอดคล้องกับบริบทต่างๆ โดยการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีองค์ประกอบ ของการพัฒนา (1) ชื่อระบบ (2) แนวคิดและหลักการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (4) องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (5) กระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้าน คัดกรองนักเรียนด้วยระบบออนไลน์ KCN SCREENING SYSTEM (6) มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (7) คณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (8) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (9) รูปแบบ ของการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เริ่มต้นด้วยการกำหนดประเด็นที่ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและ/หรือสร้างขึ้นมาใหม่ การวางแผนปฏิบัติ (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การตรวจสอบ หรือประเมินผลการปฏิบัติ (Observe) และการนำผลการตรวจสอบหรือประเมินไปปรับปรุง (Reflect) (10) แผนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (11) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (12) ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่คาดว่าจะได้รับ ทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ ประชาธิปไตย ผู้มีส่วนร่วมหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำ ดำเนินการหรือมีบทบาท ในชุมชน สมาชิกร่วมกับผู้วิจัยแทนที่จะเป็นสิ่งที่ถูกศึกษา (Object) (Whyte et al., 1991 : 19-55) ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ ตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่ดำเนินการ แก้ไขปรับปรุงและ/หรือสร้างขึ้นมาใหม่ การวางแผนปฏิบัติ (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การตรวจสอบ หรือประเมินผลการปฏิบัติ (Observe) และการนำผลการตรวจสอบหรือประเมินไปปรับปรุง (Reflect) จะทำให้สามารถแก้ปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และในสถานศึกษานั้นๆ ได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของทุกฝ่าย

4. ผลการประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลจากการประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบที่ 1 และ 2 แล้ว ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลในด้านต่างๆ คือ 1) ด้านการใช้ประโยชน์ของระบบ 2) ด้าน

ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง 3) ด้านความเหมาะสม 4) ด้านความถูกต้องน่าเชื่อถือ 5) ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้องมีความด้านความพึงพอใจ นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ครูผู้สอนนำผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนนำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง นั่นคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญ ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในโรงเรียน และเนื่องจากกระยะแรกของการดำเนินการจะพบว่า ผู้เกี่ยวข้องที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง ไม่กล้าแสดงออก จึงต้องมีการเสริมแรงในการแสดงความคิดเห็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงควรมีบทบาทในฐานะผู้ให้คำปรึกษาหารือที่เน้นกระบวนการประเมินเชิงปฏิบัติการ โดยไม่เป็นผู้ตัดสินบทบาทในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการสนทนา การเจรจาต่อรอง การหาฉันทามติ และอำนวยความสะดวกในการพัฒนาส่วนบุคคล บทบาทในฐานะผู้พัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายจากกลุ่มต่างๆ และสรุปข้อมูลเป็นเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายเฉพาะบุคคลและเป้าหมายขัดแย้ง บทบาทในฐานะผู้ที่ทบทวนสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด บทบาทในฐานะผู้มีส่วนร่วมในงานประเมินโดยมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และเข้าร่วม อย่างกระตือรือร้นในการประเมิน บทบาทในฐานะผู้แนะนำแนวทางตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน การเตรียมและพัฒนาโครงการและเทคโนโลยีและให้ทิศทางและพัฒนาความไว้วางใจ กระตุ้นการสะท้อนกลับของตนเองและการคิดเกี่ยวกับบริบท เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และเน้นการเน้นให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นสิ่งจูงใจในทางบวก ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจและความพึงพอใจที่จะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ การรับรู้ผลงานและการมีส่วนร่วม ซึ่งทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg (1993) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่จูงใจให้คนรักงานเป็นการสร้างความพึงพอใจให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล (Achievement) ผู้วิจัยได้โน้มน้าวให้ผู้มีส่วนร่วมเห็นความสำคัญของการทำงาน มองภาพความสำเร็จในอนาคตและสะท้อนผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ซึ่งการที่บุคคลสามารถทำงานประสบความสำเร็จ แก้ปัญหาและป้องกันปัญหาได้ จะรู้สึกพอใจ ปลาบปลื้มในความสำเร็จนั้นๆ เป็นอย่างยิ่ง 2) การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) ผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศให้เกิด การยอมรับนับถือกันในฝ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ซึ่งการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันของทีมงานมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดพลังและความร่วมมือในการทำงาน 3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The work itself) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในระบบซึ่งเป็นงานที่ชัดเจน ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติได้ และเป็นงานที่น่าสนใจ

ต้องอาศัยการระดมความคิดจากทุกฝ่าย เพราะมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน คือพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกมีแรงจูงใจที่ต้องทำงานให้สำเร็จ 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ โดยมีอำนาจรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในระบบก็ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ทุกฝ่ายได้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกที่ตนเองมีบทบาทมีความสำคัญในการปฏิบัติงาน 5) ความก้าวหน้า (Advancement) ได้มีการรายงานความก้าวหน้าของแต่ละฝ่ายร่วมกันเสมอ ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ทำให้ทุกฝ่ายเห็นความก้าวหน้าในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เน้นให้ผู้เกี่ยวข้องได้วิเคราะห์และเห็นความสำคัญของความก้าวหน้าทั้งในด้านดูแลความประพฤตินักเรียน การจัดการเรียนรู้ของครู การพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ ผลงานที่เกิดขึ้นยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหารอีกด้วย ส่วนในด้านผู้ปกครองและนักเรียน นั้นได้เน้นให้เห็นถึงความก้าวหน้าในอนาคตทางการศึกษาของบุตรหลานของผู้ปกครอง ซึ่งการได้เห็นความก้าวหน้าจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้ว สามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการดำเนินการพัฒนาระบบควรดำเนินการเป็นวงจรการปฏิบัติการเพื่อที่จะได้ ทราบจุดบกพร่องและจุดที่ควรพัฒนาในการดำเนินการรอบต่อไป
2. ในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้นั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเห็นความสำคัญและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อน โดยอาจมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียน ส่วนครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้นั้นต้องทำความเข้าใจและอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการคัดเลือกคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงต้องคัดเลือกจากผู้ที่มีส่วนร่วม สนใจ ยินดีให้ความร่วมมือและเป็นตัวแทนกลุ่มได้เป็นอย่างดี
4. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารควรเห็นความสำคัญและเป็นผู้นำในการนำระบบไปใช้ เพื่อที่จะขับเคลื่อนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ในการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้จากการใช้วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

6. ในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ ควรมีคู่มือการดำเนินการระบบให้ผู้เกี่ยวข้อง และกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ระบบให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ได้ทดลองใช้กับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรมีการศึกษาวิจัยกับโรงเรียนที่มีขนาดอื่นๆ และสังกัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขยายไปสู่ระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และระดับชาติ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เข้ามามีส่วนในกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

- กิตานันท์ มะลิทอง. (2548). **เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กมล สุตประเสริฐ. (2550). **รายงานผลการวิจัยรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2544). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนนักศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศรุสภา.
- _____. (2546). **คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน** ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6). กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- _____. (2547). **คู่มือการสร้างเครือข่ายการดูแลนักเรียน สำหรับบุคลากรสถานศึกษาและบุคลากรสาธารณสุข** . กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). **การพัฒนาและทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย (Version 2007)**. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กิตติศักดิ์ ศิวินา. (2559). **รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กุหลาบ ปุริสาร. (มกราคม-มิถุนายน 2556) “วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology)” **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**. 3 (1) : 8-12.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- _____. (2550). **การประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน 4 ภูมิภาค**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2551). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2552). **นักเรียน : เพื่อนที่ปรึกษา YC. outh Counselor**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). **ระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- _____ . (2562). **คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11** (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คลองฉนวนวิทยา, โรงเรียน. (2561). **รายงานการประเมินตนเองปีการศึกษา 2560**. สุราษฎร์ธานี : โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา = Theory and practice in educational institution** ก. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- จุฑาทิพย์ ภัทรวาท. (2553). **การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุฑาภรณ์ นาคประวัตติ. (2553). **ปัญหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). **เอกสารการสอนชุดวิชา พื้นฐานการศึกษา หน่วยที่ 8-15**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2557). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในชุดวิชาการวิจัยทางการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ญาณภัทร สีหะมงคล. (2552). **การวิจัยและพัฒนา**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://gotoknow.org/blog/rujroadk/225358>.
- ดิชพงศ์ พงส์ภัทรชัย. (เมษายน 2556). “วิธีวิจัยเชิงกรณีศึกษา อีกทางเลือกของวิธีวิจัย” **วารสารวิชาชีพ บัญชี**. 9 (24) : 85-102.
- ทีศนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ . (2557). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชาติ วงษ์สุวรรณ. (2553). **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธเนศ ขำเกิด. (2550). “การวิจัยและพัฒนา (R&D) กระบวนการศึกษาค้นคว้าสู่คุณภาพ”. **วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี**. (24 (134) : 156-158.

- ฉัญสมร คเชนทร์เดชา. (28 - 29 มกราคม 2552). “การจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยเทคนิคการคิด
หมวกหกใบ” ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2551. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- ธีรวิมล เอกะกุล. (2550) **การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : องค์ความรู้และการประยุกต์ใช้**. อุบลราชธานี :
 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิตยา คเนนิล. (2559). การพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. **วารสารศิลปการ
 ศึกษาศาสตร์วิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 8 (2) : 354.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2555). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วารสารสังคมศาสตร์และ
 มนุษยศาสตร์. 27 : 63.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. กรุงเทพฯ :
 สุวีริยาสาส์น.
- บุญส่ง สมุทรเสน. (2552). **การพัฒนารูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนิคมวิทยา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1**. ระยอง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
 เขต 1.
- ประดับ บุญธรรม. (2551). **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนที่มี
 การปฏิบัติที่ดี : พหุกรณีศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชูศรี พันธ์วัฒน์. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2555). **การออกแบบการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พันธุ์ทิพย์ रामสูต. (2547). **การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการ
 สาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภัทรภาพร เกษสังข์. (2559). **การวิจัยปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภูวดล ถวิลคำ. (2556). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา การดำเนินงานระบบการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา” .**วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร**. 10(48) 133-140.

- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2553). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 33 (4) : 42-50.
- รังสฤษดิ์ สรรพอาษา. (2551). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม”. **วารสารช่อพะยอม**. ฉบับช่อพะยอมน้อมเกล้าฯ. 5(4). 60-68.
- วรมน วิตะเสวีระ. (2558). “กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 16 (3) : 56.
- วรรณดี สุทธินรากร. (2557). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและกระบวนการทางสำนัก**. กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์.
- วราภรณ์ บุญเชียง. (2554). **มิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2553). “การวิจัยพัฒนารูปแบบ” **มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. 2 (4) : 1-15.
- วิราภรณ์ ส่งแสง. (2559). **รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียน ตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วีระยุทธ์ ชาตะกาญจน์. (2558). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ” **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. 2(1) : 29-48.
- วุฒิไกร วุฒิกัมพล. (2557). **สภาพและแนวทางการพัฒนาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2559). **วิธีวิทยาการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ทริบีการพิมพ์และตรายาง.
- ศิริพงษ์ เศาภายน. (2548). **หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- ศึกษาศิการ, กระทรวง. (2547). **คู่มือผู้บริหารการสร้างคู่มือเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาศิการ.
- _____. (2553). **คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สดชื่น ดวงคำน้อย. (2554). **การพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน โพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- สันติสุข สันติศาสนสุข. (2552, เมษายน-มิถุนายน). จากสัปดาห์การเยี่ยมบ้านถึงการประชุม
ผู้ปกครองชั้นเรียน. **วารสารวิชาการ**. 12(2) : 87- 88.
- สิทธิณัฐ ประพุทธนิตินสาร. (2547). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : แนวคิดและแนวปฏิบัติ**.
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุคนธ์ ระเบียบโอษฐ์. (2560). **การพัฒนาคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ กรรณิการ์ สุขเกษม. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยคุณภาพ : การวิจัยปัญหา
ปัจจุบัน และการวิจัยอนาคตกาล**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สามลดา.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). **กลยุทธ์การวิจัยเพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร**. นนทบุรี : จตุรพร
ดีไซด์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). **การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ และผสมผสาน
วิธีการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิสิทธิ์ รอดบำเรอ. (2559). **รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วารสารวิจัยทางการศึกษา.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 17(1) : 117-129.
- อมาวสี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม :
ลักษณะสำคัญและการประยุกต์ใช้ในชุมชน”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 36(6), 192-202.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2556). **การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อังคณา ตุงคะสมิต. (2550). **การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาศรีดงเค็ง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉราวดี สุขชัยบรร. (2553). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2552). **การวิจัยด้านการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สาขาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- Bertalanffy, L. V. (1973). **Educational Administration and the Behavioral Sciences : A systems Perspective**. Boston: Allyn and Bacon.
- Biddle, Virginia Sue. (2009, February). “Student Assistance Program Outcomes of Students atRisk forSuicide”. **Dissertation Abstracts International**.
- Borg, W. R., & Gall, M. D. (1989). **Educational research**. An introduction (5th ed.). White Plains, NY: Longman.
- Crane, P. & O’Regan,M. (2010). **On PAR Using Participatory Action Research to Improve Early Intervention**. Department of Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs, Australian Government.
- Glazier, Shana Yvette. (2004). **General educators’ perceptions of at-risk students and selfperceived efficacy in relationship to participation in a student assistance team model**. Retrieved February 5, 2006, from <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>
- Goodman, et al. (2003, October). “Using the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) toScreen for Child Psychiatric Discipline in a Community Samples”. **Dissertation Abstracts International**.
- Holloway, I. W,. (2010). **Qualitative research in nursing and health care**. 3 rd ed. India : Laserwords Privates.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G, Miskel. (2001). **Educational Administration : Theory, Research and Practice**. 6 th ed. Mc Graw – Hill International Edition 2001.
- Kast, F. E., & Rosenzweig, J. E. (1985). **Organization and management** .(4th ed.). New York : McGraw-Hill.
- Koch, T., & Kralik, D. (2006). **Participatory action research in health care**. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Kemmis, S & McTaggart, R. (1990). **The Action Research Planer**. (3rd ed.). Victoria : Deakin University.
- Lunenburg. Fred and C. Ornstein Allan. (1996). **Educational Administration : Concepts and Practiccs**. 2nd ed. New York : Wadsworth Publishing Company.
- Stringer, ET. (2007). **Action Research (Third Edition)**. Los Angeles: Sage.

- Teed, C., M. (2002). **Meeting Students Social and Emotion Need : Elementary Teachers'** Perceptions of Counseling in the Classroom. Dissertation Abstracts International. Retrieved from : <http://search.proquest.com/docview/>
- Williams, Francis, M, Jr. (2008). "Student Assistance Programs (SAP) : An Organizational And Theoretical Perspective on Building Bridges for Healthy Youth"
Dissertation Abstracts International.
- Walton, Richard E. (2007). "Improving the Quality of Work Life." **Harvard Review.** 27, 3 (May-June 1974) : 12.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
และหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
2. รองศาสตราจารย์.ดร. อัครพงศ์ สุขมาตย์ อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ เอกเพชร ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
4. นายเอกวุฒิ ไกรมาก ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนท่าแซะรัชดาภิเษก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
5. นางธนัชพร โอวารินทร์ รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ที่ ศธ 04241.07/182

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา หมู่ที่ 3
ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190

17 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ เอกเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางพรทิพย์ นุกุลกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย มีความประสงค์ให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ก่อนนำไปดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

ในการนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาและเห็นว่าท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ชูศักดิ์ เอกเพชร เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องงานวิจัยอย่างยิ่ง มีความเหมาะสม สามารถตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้มีความเที่ยงตรงและมีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรทิพย์ นุกุลกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร 081-5355-937

ที่ ศธ 04241.07/182

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา หมู่ที่ 3
ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190

17 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ว่าที่ ร.ต. ธนู วงษ์จินดา (ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางพรทิพย์ นุกุลกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย มีความประสงค์ให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ก่อนนำไปดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

ในการนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาและเห็นว่าท่านว่าที่ ร.ต. ธนู วงษ์จินดา เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องงานวิจัยอย่างยิ่ง มีความเหมาะสม สามารถตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้มีความเที่ยงตรงและมีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรทิพย์ นุกุลกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร 081-5355-937

ที่ ศธ 04241.07/182

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา หมู่ที่ 3
ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190

17 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร. อัครพงศ์ สุขมาตย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางพรทิพย์ นุกุลกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา อยู่ระหว่าง
การดำเนินงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยใช้
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย
มีความประสงค์ให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ก่อนนำไปดำเนินการ
ตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

ในการนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาและเห็นว่าท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อัครพงศ์ สุขมาตย์ เป็นผู้ที่มี
ความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องงานวิจัยอย่างยิ่ง มีความเหมาะสม สามารถตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้มีความ
เที่ยงตรงและมีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรทิพย์ นุกุลกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร 081-5355-937

ที่ ศธ 04241.07/182

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา หมู่ที่ 3
ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190

17 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าแซะรัชดาภิเษก

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางพรทิพย์ นุกุลกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย มีความประสงค์ให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ก่อนนำไปดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

ในการนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาและเห็นว่าท่านผู้อำนวยการเอกวุฒิ ไกรมาก เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องงานวิจัยอย่างยิ่ง มีความเหมาะสม สามารถตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้มีความเที่ยงตรงและมีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรทิพย์ นุกุลกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร 081-5355-937

ที่ ศธ 04241.07/182

โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา หมู่ที่ 3
ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190

17 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 นางฉนชพร โอวารินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางพรทิพย์ นุกุลกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำไปเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย มีความประสงค์ให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ก่อนนำไปดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

ในการนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาและเห็นว่าท่านรองผู้อำนวยการฉนชพร โอวารินทร์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องงานวิจัยอย่างยิ่ง มีความเหมาะสม สามารถตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้มีความเที่ยงตรงและมีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพรทิพย์ นุกุลกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา

กลุ่มบริหารงานบุคคล

โทร 081-5355-937